

Bachelorproef 3.2.

Naam student	Michelle Collaer
Naam begeleider opleiding	Stijn Callewaert
Naam mentor werkplek	/
Werkplek	/
Datum	12 juni 2017

Academiejaar 2016-2017

G-sport bij jongeren met ASS

Een weergave van risico- en beschermende factoren

Michelle Collaer

Inleiding

Maar liefst 2,8% van de Belgische kinderen heeft de diagnose autisme (participatie autisme, 2017). Deze kinderen komen in de puberteit terecht. Net in de adolescentie ontwikkelen jongeren enkele vaardigheden die van invloed zijn op hun algemene ontwikkeling.

In de adolescentie wordt de sociale ontwikkeling belangrijk. Leeftijdgenoten spelen in deze levensfase een belangrijke rol. Ze geven steun en solidariteit op emotioneel vlak. Door deze vriendschappen denken ze na over wie ze zijn en wat ze willen worden in het leven. Dit netwerk kan helpen op volwassenleeftijd (Craeynest, 2007). Jongeren met autisme hebben door hun beperkingen in de sociale communicatieve ontwikkeling moeite in de sociale omgang. Ondanks dat ze graag contacten en vriendschappen aangaan weten ze niet hoe ze dit moeten doen. Doordat ze geen rekening kunnen houden met de sociale codes verloopt dit vaak zeer stroef (Van der Velde, 2007).

Volgens Scheerder et al. (2012) heeft sport een belangrijke sociale waarde. Dit komt door de toename aan sociaal contact en integratie (Theeboom en van den Berg, 2002). Door te sporten kunnen er nieuwe vriendschappen ontstaan (Kearney, 1992; Ross-van Dorp, 2007).

Ook de emotionele ontwikkeling is belangrijk in de adolescentie. Goed emotioneel ontwikkeld zijn heeft bepaalde voordelen. Door goed emotioneel ontwikkeld te zijn kun je je goed inleven in de ander waardoor je bepaalde dingen sneller kunt verwerken. Jongeren met autisme proberen het leven dragelijk te maken door een egocentrisch standpunt in te nemen. Hierdoor hebben ze geen zicht op de ideeën, bedoelingen en gevoelens van anderen. Dit maakt het

moeilijk om zich te kunnen verplaatsen in de andere persoon. Personen met autisme vergeten dat een ander persoon een binnenkant en gevoelens heeft (Vermeulen, 2010).

Volgens Bailey (2013) heeft sport een emotionele waarde. Door aan lichaamsbeweging te doen krijg je een positieve invloed op de emotionele stemming. Door regelmatig te sporten zou je zelfs beter om kunnen gaan met stress en angst.

In de adolescentie is er nog steeds sprake van een fysieke ontwikkeling. Zoals de groeisprint. De meeste fysieke ontwikkelingen op grove- en fijne motoriek zijn ondertussen geleerd. Maar door deze te blijven herhalen worden we hier steeds beter in. Door je op fysiek vlak goed te ontwikkelen kun je pas ontwikkelen op andere domeinen waardoor het belangrijk is om je te blijven ontwikkelen op fysiek vlak (Feldman, 2005). Bij jongeren met autisme zijn de zintuigen veel gevoeliger. Deze kunnen over en onder gevoelig zijn aan bepaalde prikkels. Dit kan zelfs op momenten van stress, ziekte of vermoeidheid meer uitgesproken worden (Schelstraten, 2013).

Sporten brengt een fysieke waarde met zich mee. Er kunnen door voldoende te bewegen een heel aantal ziekten (obesitas, hart- en vaatziekten, diabetes, ...) vermeden worden. Ook heeft het beoefenen van sport een positief karakter als het gaat over afvallen. (Bar- Or, 1983). Bailey (2013) haalde in het onderzoek aan dat hoe jonger je er mee begint, hoe langer je van de fysieke waarden kunt genieten.

Uit onderzoek van Hervet (1952) heeft men kunnen vaststellen dat sporten een positieve bijdrage kan doen aan de intellectuele ontwikkeling. Dit zou zelfs leiden tot een verbetering van de schoolprestaties. Veel bewegen heeft invloed op de bloedtoevoer van de hersenen waardoor je alerter gaat

worden en automatisch beter gaat presteren (Bailey, 2013). Bij personen met autisme is de realiteit vaak chaotisch en verwarrend in het waarnemen en denken. Door te groeien in sociale en ruimtelijke relaties gaat men beter het eigen perspectief en dat van een ander kunnen zien. Wat zorgt voor een minder egocentrisch denken, waardoor men zich intellectueel kan beginnen ontwikkelen (MPI, De mast, z.d).

Een beperking gaat gepaard met heel wat negatieve gevolgen. Volgens Baken (1997) & Smits et al. (2010) kunnen er heel wat negatieve gevolgen van een beperking weg worden gewerkt door te sporten. Door te sporten kan de persoon met een beperking laten zien dat hij/zij competenties bezit waardoor hij/zij meer zelfvertrouwen krijgt. Door in groep te sporten leer je nieuwe sociale contacten kennen, wat voor jongeren met autisme niet vanzelfsprekend is (Smits et al 2010).

G-sportverenigingen zijn een specifieke mogelijkheid om jongeren met ASS in een sociaal netwerk onder te brengen. Tegelijkertijd kunnen de beperkte sociale vaardigheden een struikelblok vormen voor de jongeren met ASS, die bij een G-sportvereniging aansluiten.

Vanuit deze bevindingen is er een onderzoek gestart naar de risico- en beschermende factoren op de algemene ontwikkeling bij jongeren met autisme door actief lid te zijn bij een G-sportvereniging.

Eendracht Mechelen a/d Maas, is een G-voetbalploeg die jongeren met verstandelijke beperkingen de kans geeft om een sport te beoefenen. G-voetbalploeg Eendracht, heeft veel jongeren met autisme in hun club. Door deze bevindingen is Eendracht Mechelen a/d Maas vragende partij om deel te nemen aan het onderzoek.

In het onderzoek richten we ons op vier ontwikkelingsgebieden die een weerslag kunnen hebben op het functioneren van de jongeren met autisme. Deze zijn de sociale, emotionele, fysieke en intellectuele ontwikkeling. In het onderzoek wordt

nagegaan welke risico's kunnen leiden tot een belemmerende ontwikkeling bij de jongeren. Tevens wordt er in het onderzoek bekeken welke meerwaarde, beschermende factoren, G-sport kan bieden voor de jongeren met autisme.

In dit onderzoek verstaan we beschermende factoren als factoren die ervoor zorgen dat de jongeren kunnen ontwikkelen door de deelname aan G-sport. Een goede vriendschapsband kan bijvoorbeeld ervoor zorgen dat jongeren graag trainen waardoor ze de oefeningen beter kunnen uitvoeren. Risicofactoren kunnen ervoor zorgen dat de jongeren belemmerd worden om te ontwikkelen door de deelname aan G-sport. Doordat de jongere te veel wordt blootgesteld aan bepaalde prikkels kan het zich niet concentreren tijdens de training waardoor de oefeningen niet goed kunnen worden uitgevoerd.

In het onderzoek werd nagegaan welke sociale relaties de jongeren hebben en hoe ze met elkaar omgaan. In het onderzoek is er nagegaan hoe de jongeren eventuele prikkels ervaren, samenwerken en op welke manier ze ruzies oplossen. Verder werd er nog gekeken naar de plezierbeleving en het stressgehalte.

Methoden

Om een duidelijk beeld te kunnen schetsen hoe jongeren met autisme de G-sportvereniging ervaren, heeft het onderzoek zich niet enkel toegespitst op de sociale ontwikkeling. Het onderzoek richt zich op meerdere domeinen van de algemene ontwikkeling. Het onderzoek is een kwantitatief onderzoek waar er werd gewerkt met een vragenlijst in de vorm van een enquête om tot de resultaten te komen. Deze vragenlijst is opgedeeld aan de hand van de deelvragen die in het onderzoek aan bod komen. In het onderzoek is er gewerkt met de volgende deelvragen.

Welke risico- en beschermende factoren ondervinden jongeren met autisme op de sociale ontwikkeling?

Welke risico- en beschermende factoren ondervinden jongeren met autisme op emotionele ontwikkeling?

Welke risico- en beschermende factoren ondervinden jongeren met autisme op intellectuele ontwikkeling?

Welke risico- en beschermende factoren ondervinden jongeren met autisme op fysieke ontwikkeling?

De vragenlijst werd opgedeeld in vier delen, namelijk vier ontwikkelingsdomeinen of de vier deelvragen van het onderzoek. Tijdens het onderzoek werd vooral de sociale en emotionele ontwikkeling onderzocht omdat deze de hoofdproblematiek vormen van autisme. De fysieke en intellectuele ontwikkeling beslaat hierdoor een kleiner deel van het onderzoek. Op deze manier werd er geprobeerd een volledig beeld te verkrijgen hoe de jongeren de G-sportvereniging op de vier domeinen van de ontwikkeling ervaren.

De vragenlijsten werden in het onderzoek beantwoord door de jongeren zelf. Hiermee hebben we rekening gehouden tijdens het opstellen van de vragenlijsten. De vragenlijsten werden ondersteund door pictogrammen, zodat ook de jongeren die niet goed konden lezen, of extra ondersteuning nodig hadden, de vragen ook begrepen.

Ook het taalgebruik is in het onderzoek aangepast aan de jongeren. Het taalgebruik is bewust eenvoudig en duidelijk gehouden. Zodat de jongeren dit niet fout konden interpreteren, wat de antwoordmogelijkheden had kunnen beïnvloeden.

De vragenlijst bestond enkel uit gesloten vragen. Ook waren er maar telkens vijf antwoordmogelijkheden. Jongeren met autisme ervaren moeilijkheden met het zelf invullen van een antwoord. Door de antwoorden te beperken werden de twijfels en keuzemogelijkheden voor de jongeren kleiner waardoor ze niet blootgesteld werden aan (keuze)stress. Dit kon opnieuw het onderzoek beïnvloeden.

Om zeker te zijn dat de jongeren de vragen begrepen, werden ze tijdens het afnemen van

de vragenlijst ondersteund door de onderzoeker en de aanwezige trainers. De vragenlijst werd individueel met de jongeren ingevuld.

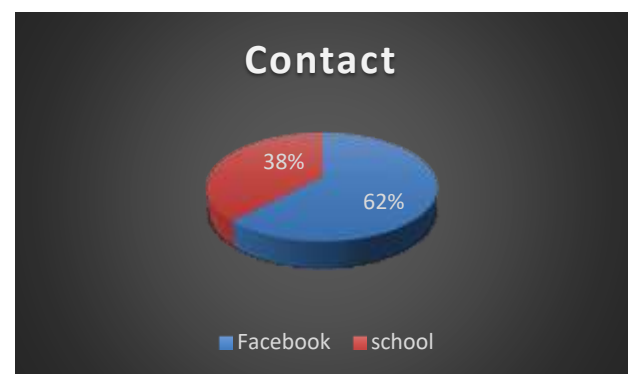
De jongeren die hebben meegewerkt aan het onderzoek waren bij de afname van de vragenlijsten aanwezig op de G-voetbaltraining van Eendracht Mechelen a/d Maas.

Resultaten

De vragenlijsten zijn afgenomen bij 11 jongens tussen de 12-23 jaar met autisme. Hierbij spreken we over een lichte tot matige vorm van autisme. De jongeren beschikken al dan niet over een verstandelijke beperking. De gemiddelde leeftijd was hierbij 18 jaar. In het onderzoek namen geen meisjes deel.

Sociale ontwikkeling

Tijdens het onderzoek werd vastgesteld dat 82% van de jongeren contact hebben met de spelers van de ploeg buiten de club. De meest voorkomende vorm van contact is hierbij facebook, met 57%. De jongeren ontmoetten mekaar buiten de club ook vaak op de school. 43% zit bij mekaar op school waar ze contact hebben. Opvallend in het onderzoek was dat niemand met mekaar afspreekt thuis. 18% had zelfs helemaal geen contact buiten de club.

Figuur1: Waar hebben de jongeren het meeste contact met mekaar?

In de vragenlijst werden de jongeren bevraagd naar hun relatie met de spelers van hun ploeg. Unaniem duiden alle jongeren aan dat de spelers van hun ploeg vrienden

waren. Vrienden werden in het onderzoek beschreven als personen die ze goed kenden en waarvan ze het fijn vonden om deze te ontmoeten.

Bij de vraag, of de jongeren rekening met elkaar houden tijdens wedstrijden of trainingen waren de jongeren zeer loyaal. Zo gaf 64% aan dat ze rekening houden met hun tegenspelers tijdens een wedstrijd. Zo een 36% van de jongeren zou dan weer helemaal geen rekening houden met hun tegenspelers. Alle 11 de respondenten houden wel rekening met de spelers van hun ploeg.

Als het ging over sociale evenementen, zoals op verplaatsing spelen, viel het op in het onderzoek dat 100% van de jongeren dit leuk vond. Niemand vond dit moeilijk of niet leuk.

Volgens onderzoek is de kantine bij veel sporten the place to be na een training of wedstrijd (Vanlandewijck en van de Vliet, 2004). 82% van de jongeren ervaart de kantine als een plaats waar men kan bijpraten en mensen kan ontmoeten. Voor 18% is de kantine dan weer een plaats waar men na een zware training/wedstrijd even tot rust kan komen. Opvallend hierbij is dat niemand de kantine té druk vindt.

Fysieke ontwikkeling

Tijdens het onderzoek werd vastgesteld dat 100% van de respondenten er alles aan zou doen om te kunnen winnen.

Als het ging over blessures, werd vastgesteld dat niemand last had van veel blessures.

Wat wel opvallend was in het onderzoek bleek dat de training voor 14% van de jongeren vermoeiend was. Maar dat woog niet op tegen 50% van de jongeren die de training leerrijk vonden.

Figuur 2: Wat vinden de jongeren van de training?

In het onderzoek ging men na of er tijdens de trainingen veel lawaai was voor de jongeren. Een kleine 9% van de jongeren vond dat de trainingen luidruchtig waren. 91% van de jongeren had hier geen last van.

Intellectuele ontwikkeling

Het is belangrijk als de trainer een oefening uitlegt tijdens een training dat de jongeren dit ook begrijpen. In het onderzoek is hier dan ook vraag naar gedaan. Hieruit werd geconcludeerd dat geen enkele jongere problemen ondervond naar begrijpen van de trainer/oefeningen.

Wat het meest opviel in het onderzoek was het vermogen om een ruzie op te lossen. 64% van de jongeren gaf aan dat bij een ruzie de trainer deze oplost. 29% zou de ruzie samen met meerdere personen oplossen. Wel opvallend was dat niemand de ruzie alleen zou oplossen.

Figuur 3: Door wie worden de meeste ruzie's opgelost?

Tijdens het onderzoek zijn er twee vragen met mekaar vergeleken. Wie lost er een ruzie op en het gevoel dat de jongeren hadden als iemand uit de ploeg een goal maakt. De jongeren waren meer geneigd om blij te zijn voor de speler die een goal maakt als ze samen met het team een ruzie of conflict hadden opgelost. (67%)

In het onderzoek werd nagegaan of de jongeren, door aan G-sport te doen, leren om samen te werken. We vroegen de jongeren of ze door G-voetbal te doen beter konden samenwerken. 100%, iedereen, gaf aan dat ze vonden dat ze door te trainen beter konden samenwerken.

Ook werd in het onderzoek gevraagd of de jongeren al dan niet overleggen met hun ploeg voor/tijdens een wedstrijd. Hieruit bleek dat maar liefst 91% van de jongeren overleggen voor of tijdens de wedstrijd om op die manier beter te presteren als ploeg.

Als de training op een andere manier verliep dan normaal, vond 73% van de jongeren dit helemaal niet erg. 27% vond dit zelf erg leuk.

Emotionele ontwikkeling

In het onderzoek werd gezocht naar de plezierbeleving en het stressgehalte van de jongeren.

Tijdens een training beleefde 82% van de jongeren plezier en was maar 18% onzeker.

Als het ging over de wedstrijd verliezen waren er opmerkelijke resultaten. Zo zou 27% van de jongeren boos zijn als ze de wedstrijd verliezen, 9% verdrietig en maar liefst 55% van de jongeren had hier een neutraal gevoel bij.

Als de jongeren een wedstrijd wonnen, waren ze allemaal (100%) blij.

Tijdens de wedstrijd had 18% van de jongeren stress om een goal te maken. Ook hadden een aantal jongeren stress om te winnen (9%). Opmerkelijk was dat 73% tijdens een wedstrijd plezier beleefde en blij was dat hij kon voetballen.

Figuur 4: Welk gevoel hebben de jongeren tijdens een wedstrijd?

In het onderzoek werd ook nagegaan welk gevoel de jongeren hadden als iemand uit hun ploeg een goal maakte. 55% van de jongeren gaf aan blij te zijn voor zijn teamgenoot en 45% vond dit positief voor het team. Dit wou volgens de jongeren zeggen dat ze goed bezig waren als team. Hier kwamen bij de jongeren geen negatieve gevoelens naar voor.

In het onderzoek hebben we een aantal vragen met mekaar vergeleken. Het gevoel dat de jongeren hebben als ze de wedstrijd verliezen. En de vraag of de jongeren rekening houden met de tegenstanders. Waarbij ze niet bang waren om een stoot of duw te geven. Hier werd er geconcludeerd dat als ze tijdens de wedstrijd geen rekening hebben gehouden met hun tegenstanders er meer sprake was van verschillende gevoelens.

Zo was 14% verdrietig, 29% boos en 43% neutraal. Wel rekening houden met je tegenstanders bracht bij 75% een neutraal gevoel op bij het verlies van de wedstrijd.

Figuur 5: Vergelijking rekening houden met tegenstanders en het gevoel van een wedstrijd verliezen.

Opmerkelijk in het onderzoek was dat alle jongeren hebben aangegeven door G-sport te doen meer zelfvertrouwen te hebben gekregen. Ook was iedereen gelukkig in zijn club.

Conclusie

Om een antwoord te geven op de deelvragen van het onderzoek gaan we per ontwikkelingsgebied de risico- en beschermende factoren geven die de jongeren ervaren bij het uitvoeren van de G-sport.

Sociale ontwikkeling

Op het gebied van de sociale ontwikkeling stellen we meer beschermende factoren vast die de G-sport kan bieden bij jongeren met autisme.

In het onderzoek werd vastgesteld dat elk van de jongeren die deelnam aan het onderzoek de spelers van zijn ploeg aanzag als vrienden. Jongeren met autisme hebben het moeilijk om vriendschappen te maken en te onderhouden. Door wekelijks contact te hebben met dezelfde jongeren bouwen ze mogelijks een vriendschapsband op. De meerwaarde van G-sport is hierbij dat ze het contact wekelijks stimuleren waardoor ze contact kunnen opbouwen en onderhouden.

Ondanks dat de jongeren elkaar wekelijks zien op de G-voetbal heeft maar liefst 82% van de jongeren buiten het G-voetbal nog

contact. Ze onderhouden hun contact vooral op Facebook. Dit kan geweten worden aan het feit dat facebook een makkelijke en veilige manier is om het contact te onderhouden. Doordat de jongeren thuis in hun vertrouwde omgeving zitten en de persoon zelf niet zien is dit, aangezien hun problematiek van autisme, een veilige situatie.

Opvallend was dat de jongeren hierbuiten niet afspraken om samen thuis iets te doen. Hierdoor bestaat het risico dat men in de thuissituatie geen "face to face" contact heeft met de andere jongeren van het G-voetbal waardoor de jongeren wel nog op een eilandje terecht kunnen komen.

Volgens onderzoek heeft de kantine van de sportclub een sociale meerwaarde (Vanlandewijck en van de Vliet, 2004). Je kan er mensen ontmoeten en een babbeltje slaan, iets drinken, ... 82% van de jongeren gaf aan na de training een babbeltje te slaan met de spelers van hun ploeg. Dit kunnen we als een beschermende factor zien op het gebied van de sociale ontwikkeling. Sociale contacten verlopen moeizaam bij de jongeren met autisme. Doordat er na de training of wedstrijd de mogelijkheid is om een babbeltje te slaan met andere spelers stimuleert de G-sport de sociale ontwikkeling van jongeren met autisme.

Een risicofactor kan hierin zijn dat de kantine voor bepaalde jongeren té druk was, als we kijken naar de overprikkeling die jongeren met autisme soms ervaren. Dit was absoluut niet het geval waardoor dit een meerwaarde is op de sociale ontwikkeling.

Een andere beschermende factor voor de jongeren is dat de leeftijdsgenoten in deze leeftijdsfase belangrijk worden. Dit kunnen we afleiden doordat de jongeren hun ploeggenoten respecteren. Van leeftijdgenoten ontvangen jongeren in deze leeftijdsfase meer steun en aanmoediging. Jongeren met autisme hebben meer moeite met het losmakingsproces ten aanzien van hun ouders. De G-sport maakt het losmakingsproces makkelijker doordat de

jongeren een belangrijke steunbron vinden bij de ploeggenoten. Elkaar respecteren is hier dan ook belangrijk bij.

In het onderzoek kwam naar voor dat de jongeren het leuk vonden om op verplaatsing een wedstrijd te kunnen spelen. Als er gekeken wordt vanuit de bril van autisme is dit vreemd. Jongeren met autisme hebben moeite met veranderingen en aanpassingen. Door op een onbekende plaats te spelen kan hun gevoel van veiligheid in gedrang komen. Door het G-voetbal spelen ze regelmatig een wedstrijd op een ander terrein. Door hier meermaals mee in contact te komen, kan dit gevoel wennen voor jongeren met autisme waardoor ze op de duur minder moeite hebben om zich aan te passen en de verplaatsing als iets leuk en nieuw kunnen ervaren.

Als risicofactor kan er gesteld worden dat dit in het begin niet altijd vanzelfsprekend kan verlopen. En dat hier zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Jongeren die al enkele jaren meespelen, gaan hier minder moeite mee hebben dan jongeren die niet lang bij de G-sport zijn. Voor deze jongeren kan dit wel vreemd en een onveilig gevoel geven.

De sociale ontwikkeling bestaat er ook uit hoe we met mekaar omgaan. De meerderheid (64%) van de jongeren leert door de G-sport rekening te houden met anderen. Door samen te werken en te overleggen leren ze op deze manier belangrijke sociale vaardigheden door een teamsport te beoefenen.

Toch konden we tijdens het onderzoek vast stellen dat er een kanteling is in dit verhaal. Bij maar liefst 36% van de jongeren werd er vastgesteld dat ze tijdens een wedstrijd geen rekening hielden met de tegenstanders. Hieronder verstaan we dat de jongeren hun doel willen behalen door een slag of duw te geven aan hun tegenstanders. Doordat hun gevoel van winnen primeert hebben ze moeite om zich in te leven hoe de ander zich bij hun actie kan voelen.

Fysieke ontwikkeling

Tijdens de trainingen leren de jongeren ook veel nieuwe dingen bij wat ten goede komt aan hun intellectuele ontwikkeling. Want 50% van de jongeren vond de training leerrijk.

In het onderzoek werd er als beschermende factor gezien dat de jongeren niet vaak blessures hadden, ondanks dat ze er alles aan zullen doen om te winnen.

Jongeren die zich goed voelen tijdens de trainingen en geen last hebben van stress hebben minder last van de zintuiglijke gevoeligheden die gepaard gaan met autisme. Dit is gebleken doordat 91% van de jongeren geen last heeft van teveel lawaai tijdens trainingen of wedstrijden. Dit alles kan ook te maken hebben met de weerslag op hun interessegebied (voetbal) waar ze op dat moment mee bezig zijn.

Intellectuele ontwikkeling

Op intellectueel niveau is de beschermende factor naar voor gekomen. Door samen in team te spelen leren de jongeren samen te werken en te overleggen. Dit is positief voor de sociale ontwikkeling maar ook voor de intellectuele ontwikkeling. Door in een team te spelen leren ze op welke manier ze dit kunnen doen.

Als risico moeten we wel vaststellen dat de jongeren hierin goed moeten worden begeleid. Als jongeren hier niet in worden begeleid kan dit voor veel ruzies en problemen zorgen. Ook ontstaat er het risico dat de jongeren dit fout aanleren. Goede begeleiding is hierin een aanbeveling.

De jongeren lossen hun ruzies vaak niet zelf op. Dit kunnen we concluderen doordat 64% van de ruzies werd opgelost door de trainer. Er wordt hierdoor verondersteld dat de jongeren vaak niet weten hoe ze dit juist moeten aanpakken. Doordat de trainer dit vaak oplost leren de jongeren niet hoe ze dit in de toekomst kunnen doen.

Want het zou positief zijn om dit samen met de ploeg te kunnen doen. Op deze manier leren ze hoe ze dit in de toekomst moeten aanpakken.

Emotionele ontwikkeling

Bij de emotionele ontwikkeling zijn er een heleboel risicovolle gevoelens die er voor kunnen zorgen dat de jongeren stoppen met het G-voetbal. Stress en negatieve gevoelens zijn volgens het onderzoek een belangrijke boosdoener hierin.

Er werd vastgesteld dat de jongeren tijdens een wedstrijd toch vaak blootgesteld worden aan stress. Stress om een goal te maken (18%) of om de wedstrijd te winnen (9%). Dit kunnen we verklaren vanuit het egocentrisch standpunt en de context van voetbal. Op dat moment zijn ze zodanig bezig met hun eigen belangen en behoeften om te winnen/goal te maken waardoor de jongeren stress krijgen en niet meer bezig zijn met de plezierbeleving die de sport met zich mee zou moeten brengen.

Ook door een wedstrijd te verliezen krijgen de jongeren een heleboel negatieve gevoelens te verwerken. Zo zijn de jongeren boos of verdrietig. Dit risico bestaat doordat jongeren met autisme meer negatieve gevoelens uiten in functie van hun eigen noden of verwachtingen.

Als beschermende factor bij deze verklaring werd er gezien dat 55% van de jongeren een neutraal gevoel had. Door aan G-sport te doen kan het zijn dat de jongeren leren omgaan met verliezen.

Een andere beschermende factor die de G-sport met zich meebrengt is dat het zelfvertrouwen van de jongeren aanzienlijk stijgt vanaf het moment dat ze aan G-sport doen. Dit kan worden verklaard doordat ze een sport uitoefenen waardoor ze enkele competenties kunnen verbeteren. Ook het respect en steun die ze krijgen van het team zorgt ervoor dat ze zich goed voelen en vertrouwen hebben in zichzelf.

Wat ook opvalt als beschermende factor is dat de jongeren een samenhangingsgevoel ontwikkelen. Dit haalden we uit de analyse van gevoel dat de jongeren hadden als iemand uit hun team een goal maakte. Ze leren om een deel van een team te zijn.

De jongeren die geen rekening hielden met de tegenstanders. Waarmee er wordt bedoeld dat ze niet bang zijn om een duw of stoot uit te halen. Ontstond het risico dat ze nadien bij verlies van de wedstrijd, meer te maken kregen met negatieve gevoelens.

Discussie

Uit dit onderzoek kunnen we concluderen dat G-sport een heel aantal beschermende factoren heeft op het gebied van de sociale en emotionele ontwikkeling. De risicofactoren die gevonden zijn in het onderzoek vonden vooral plaats op het emotioneel ontwikkelingsgebied. Op het intellectuele en fysieke ontwikkelingsgebied zijn we tijdens het onderzoek tot de vaststelling gekomen dat hier te weinig vragen over waren om tot een goed samenvattend antwoord te komen. Om hier een sluitend antwoord op te verkrijgen spoor ik dan ook aan om verder onderzoek te doen naar de risico- en beschermende factoren op het intellectuele en fysieke ontwikkelingsgebied waar jongeren met autisme mee te maken krijgen tijdens het uitoefenen van G-sport.

Door in het onderzoek te werken met ja/nee vragen was de verkregen informatie tijdens het concluderen van de resultaten niet altijd duidelijk voor wat betreft de waaromvraag. Vervolg vragen kunnen hier in de toekomst een oplossing bieden.

De bevonden resultaten op het ontwikkelingsgebied van sociale en emotionele ontwikkeling kunnen we door het weinige aantal respondenten niet veralgemenen naar andere verenigingen waar G-sport wordt georganiseerd.

Tot slot richt ik een dankwoord aan iedereen die geholpen heeft bij het tot stand brengen van dit artikel. In de eerste plaats mijn lector, Stijn Callewaert, mijn praktijklector vanuit UCLL, die mij ondersteunde gedurende het hele proces. Ook wil ik mijn vorige stageplaats, De Bolster, Ter Engelen bedanken voor het tot stand komen van het onderwerp van dit onderzoek. Ook wil ik Peter Vermeulen, Trainer van G-voetbalploeg Eendracht a/d Maas bedanken voor zijn extra inspanningen om dit onderzoek te kunnen toetsen in de praktijk.

Literatuurlijst

Bailey RP. Youth Sport and Social Inclusion. In: Holt N, ed. *Positive youth development through sport*. London: Routledge; 2008.

Bar-Or O. (1983). *Pediatric sports medicine for the practitioner: from physiologic principles to clinical application*. New York: Springer;

Bracke, G. (2006), 'Kinderen en jongeren met een handicap en hun vrijetijdsbesteding', *Onderzoek Jeugdwerk met kinderen en jongeren met een handicap: aanbod versus doelpubliek* (Niet gepubliceerd onderzoek). Gent, Universiteit Gent.

Craeynest, P. (2007). *Psychologie van de levensloop: inleiding in de ontwikkelingspsychologie*. Leuven: Acco

Dakin, S., & Frith, U. (2005). *Vagaries of visual perception in autism*. *Neuron*, 48, 497-507. doi:10.1016/j.neuron.2005.10.018

Duijf, M.J.W., Vermeer, A., de Wit, J.B.F., Klugkist, I.G. (1999). *En wat vind jij van sport? Een onderzoek uitgevoerd bij mensen met een verstandelijke handicap*. *Bewegen en hulpverlening*, 16, 245-267.

Goffaux, V., & Rossion, B. (2006). *Faces are "spatial"- Holistic face perception is supported by low spatial frequencies*. *Journal of*

Experimental Psychology, 32, 1023-1039. doi:10.1037/0096-1523.32.4.1023

Matthews R, Pitts J, eds. *Crime, disorder and community safety*. London: Routledge; 2000.

Participatie autisme. (2017). *Autisme in cijfers*. Geraadpleegd van <http://www.participatie-autisme.be/go/nl/autisme-begrijpen/wat-is-autisme/autisme-in-cijfers.cfm>

Prochaska J., & DiClemente, C. (1982). *Transtheoretical therapy toward a more integrative model of change*. *Psychotherapy: Theory, Research & Practice*, 3, 276.

Smits, D., Van Puyenbroeck, J., & Janssen, R. (2010). *Onderzoek naar behoeften op het gebied van vrijetijdsbesteding van de Brusselse jeugd met een handicap*. *Vrije tijd van de Brusselse jeugd doorgelicht*, ongepubliceerde uitgave.

Van der Velde, C. (2007). *Pubergids autisme: een praktische handleiding*. Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.

Vanlandewijck, Y. et al. (1994). *Wegwijzer voor aangepast sporten in Vlaanderen – sportcounseling voor fysiek gehandicapte personen*. Brochure Koning Boudewijnstichting

van Lindert, C. & van Den Dool, R. (2011). *Informeren, motiveren en stimuleren. Onderzoek naar de ervaren belemmeringen van niet-sportende gehandicapten*. In: A. Elling & F. Kemper (red.). *Het kost veel tijd en je wordt er moe van. Verklaringen voor sportdeelname en inzichten in de leefwereld van niet-sporters*. (pp. 101-114). Nieuwegein: Arko Sports Media.